

TOHMAJÄRVEN KUNTA TILINPÄÄTÖS 2025

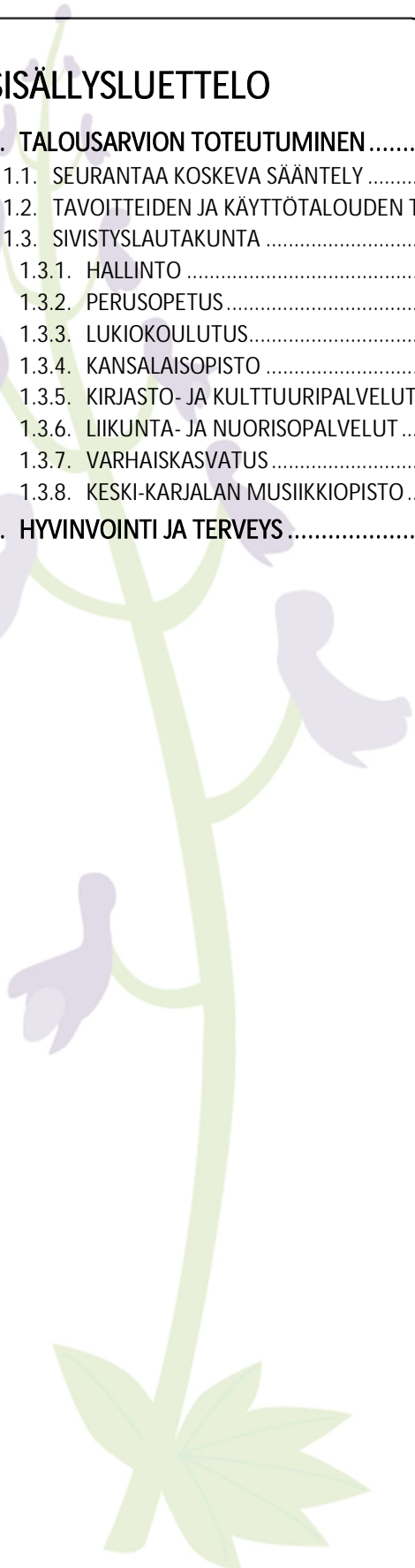
TOHMAJÄRVEN KUNTA

Järnefeltintie 1, 82600 Tohmajärvi • www.tohmajarvi.fi

 Tohmajärvi
tolokku ja toimelias

SISÄLLYSLUETTELO

1. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	1
1.1. SEURANTAA KOSKEVA SÄÄNTELY	1
1.2. TAVOITTEIDEN JA KÄYTTÖTALOUDEN TOTEUTUMINEN	1
1.3. SIVISTYSLAUTAKUNTA	2
1.3.1. HALLINTO	5
1.3.2. PERUSOPETUS.....	7
1.3.3. LUKIOKOULUTUS.....	9
1.3.4. KANSALAIPOISTO	11
1.3.5. KIRJASTO- JA KULTTUURIPALVELUT.....	13
1.3.6. LIIKUNTA- JA NUORISOPALVELUT	15
1.3.7. VARHAISKASVATUS	17
1.3.8. KESKI-KARJALAN MUSIIKKIOPISTO	19
2. HYVINVOINTI JA TERVEYS	22

1. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

1.1. Seurantaa koskeva sääntely

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Toteutusvertailussa seurattavia asioita ovat toiminnallisten tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen. Toteutusvertailusta on lisäksi käytävä ilmi, onko menot tulojen lisäksi muutoin rahoitettu talousarviossa määrättyllä tavalla. Muulla rahoituksella tarkoitetaan tällöin kassavarojen käyttöä ja muita maksuvalmiuden muutoseriä rahoituslaskelmassa.

Talousarviossa ovat käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Toteutusvertailussa noudatetaan vastaavaa rakennetta.

Toteutusvertailun laadinnasta vastaavat kunnanhallitus sekä tilivelvolliset toimielimet ja viran- ja toimihaltijat. Voimassa olevan organisaation mukaan tilivelvollisia ovat kunnanhallituksen jäsenet, kunnanjohtaja, hallintopäällikkö, lomituspäällikkö, sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointijohtaja, Maiju Lassilan koulun rehtori, kirjasto- ja kulttuuritoimen johtaja, varhaiskasvatuksen päällikkö, musiikkiopiston rehtori, musiikkiopiston apulaisrehtori, ympäristölautakunta, tekninen johtaja ja kuntatekniikan päällikkö.

Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 9.12.2024 § 69 hyväksynyt vuoden 2025 talousarvion, jonka investointiosaan valtuus on 697.700 euroa (nettoinvestoinnit).

Talousarvion hyväksyessään valtuusto on hyväksynyt määrärahojen sitovuustason sekä toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Sitovuustaso on käyttötalousosassa ulkoinen toimintakate toimielintasolla ja investointiosassa projekteittain sekä rahoitusosassa kustannuspaikoittain. Investointi- ja rahoitusosan määrärahamuutokset hyväksyy aina kunnanvaltuusto.

1.2. Tavoitteiden ja käyttötalouden toteutuminen

Toteutusvertailu sisältää sekä ulkoiset että sisäiset tulot ja menot. Sitovuustaso on ulkoinen toimintakate toimielintasolla, joka näkyy talousarvion toteutumistaulukoissa tummennettuna rivinä.

Tunnuslukuja laskettaessa on asukasmääränä käytetty:

ASUKASLUVUT

	Asukasluku 31.12.
2015	4 738
2016	4 661
2017	4 578
2018	4 480
2019	4 361
2020	4 312
2021	4 242
2022	4 164
2023	4 067
2024	3 979
2025	3 874

1.3. Sivistyslautakunta

Sivistystoimen palvelut keskittyvät vuonna 2025 laadukkaiden peruspalveluiden tarjoamiseen. Yleinen toiminta-ajatus on edistää ja tukea asukkaiden sivistystä, aktiivista oppimista ja kulttuurista osallistumista, sekä tarjota mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja hyvinvointiin. Tarjoamme mahdollisuuden aktiiviseen elämään ylläpitämällä liikkumaan kannustavia paikkoja eri puolilla kuntaa. Kukin sivistystoimialan sektori toteuttaa omaa perustehtäväänsä mahdollisimman monipuolisesti kuntalaisten hyvinvointi keskiössä.

Talouden osalta vuosi toteutui suunnitellusti. Jokainen tulosyksikkö toteutti toimintojaan suunnitelmien mukaan huomioiden toiminnalliset tavoitteet ja pysyi budjetissa hyvin. Perusopetuksessa näkyi yleinen kustannusten nousu, sillä kirjojen ja ict-hankintojen kulut olivat ennakoitua suuremmat, mutta toisaalta Ahjon vuokrat olivat ennakoitua pienemmät. Perusopetuksen tulosyksikön toimintakate jäi noin 266 000 euroa arvioitua positiivisemmaksi. Liikunta- ja nuorisopalvelujen osalta vähäluminen talvikausi vaikutti kulurakenteeseen myönteisesti ja latujen kunnossapitoon varattua rahaa jäi käyttämättä. Eri vuosien välillä voi olla suuriakin eroja keliolosuhteissa, mikä näkyy liikuntapalveluiden vuosittaisen toteuman osalta suurenakin euromääräisenä vaihteluna. Kansalaisopisto, kirjasto- ja kulttuuripalvelut ja Keski-Karjalan musiikkiopisto toteuttivat palvelujaan täsmällisesti, ja molempien ulkoinen toimintakate toteutui 99 %:sti. Varhaiskasvatuksessa huomioitavaa on hoitopäivämaksujen pienentyminen: Vuonna 2024 tuloja kertyi 59 000, mutta vuonna 2025 enää 49 000. Odotettavissa on, että tulevina vuosina tulot yhä pienenevät varhaiskasvatukseen määrän vähentyessä ja maksuluokkien tulojen noustessa seuraavan kerran elokuussa 2026.

Kuntalain mukaan kuntien tulee pyrkiä edistämään asukkaidensa hyvinvointia. Terveystieteiden laaki velvoittaa kuntia valmistelemaan vuosittain raportin sekä kerran valtuustokaudessa laajemman hyvinvointikertomuksen valtuustolle. Vuosittaisessa hyvinvointiraportissa tarkastellaan edellisen vuoden toteutuneita hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen keinoja. Vuonna 2024 kunnanhallitus määritteli, että jatkossa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä seurataan osana tilinpäätöstä. Näin ollen vuoden 2025 tilinpäätös sisältää hyvinvoinnin kertomuksen viimeisten saatavilla olleiden indikaattoritietojen mukaan. Uusi laaja hyvinvointikertomus- ja suunnitelma vuosille 2025-2029 hyväksyttiin valtuustossa syyskuussa 2025.

Suomessa kotoutumistyötä ohjaa laki kotoutumisen edistämisestä (681/2023), joka uudistui 1.1.2025. Lain kokonaisuudistuksen (KOTO24) tavoitteena on vahvistaa työvoiman ulkopuolella olevien maahan muuttaneiden kotoutumista, selkeyttää eri toimijoiden vastuita sekä edistää monialaista yhteistyötä sekä työnantajien että kolmannen sektorin kanssa. Lain myötä kunnille on siirretty päävastuu kotoutumisen edistämisestä ja lakimuutos korostaa maahanmuuttajan omaa vastuuta kotoutumisprosessissa. Kotoutumisohjelma on asiakirja, jossa on kuvattu kunnan järjestämä kotoutumisen alkuvaiheen palvelukokonaisuus. Kiteellä ja Tohmajärvellä on yhteinen kotoutumiskoordinaattori. Yhteistyössä poikkihallinnollisesti ja monialaisesti laadittiin loppuvuoden 2025 aikana kuntien yhteinen kotoutumissuunnitelma hyväksyttäväksi valtuustoissa alkuvuodesta 2026.

Kokonaisuutena sivistystoimen vuosi 2025 oli onnistunut, sillä pystyimme tarjoamaan monipuolisesti peruspalveluita sekä hyvinvointia tukevia harrasteita liikunnan, kulttuurin, musiikin ja taiteen parissa. Talouden osalta sivistystoimen talous jäi 436 000 euroa arvioitua myönteisemmäksi (käyttötalous, ulkoinen).

Sivistystoimen talous vahvistui useilla hankerahoituksilla, ja hanketoiminnalla voitiin vahvistaa ja monipuolistaa palvelutarjontaa useissa tulosyksiköissä. Hankerahoituksilla myös vahvistettiin seutu- ja maakunnallista yhteistyötä. Tarkemmin sivistystoimen tulosyksiköiden toimintaa ja talouslukuja on avattu tilinpäätöksen seuraavissa kappaleissa.

KÄYTTÖTALOUS (ulkoinen)

	TP 2024	TA 2025	M 2025	TA+M 2025	TP 2025	Tot.%	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	570 004	559 096		559 096	619 567	110,8	60 471
Maksutuotot	309 524	314 200		314 200	313 818	99,9	-382
Tuet ja avustukset	342 744	186 950		186 950	279 388	149,4	92 438
Muut toimintatuotot	73 691	36 000		36 000	64 461	179,1	28 461
Toimintatuotot yht.	1 295 963	1 096 246	0	1 096 246	1 277 234	116,5	180 988
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-6 508 432	-6 658 273		-6 658 273	-6 523 234	98,0	135 039
Palkat ja palkkiot	-5 322 767	-5 459 052		-5 459 052	-5 361 630	98,2	97 422
Henkilösivukulut	-1 185 666	-1 199 221		-1 199 221	-1 161 604	96,9	37 617
Eläkekulut	-1 044 849	-1 044 538		-1 044 538	-1 016 252	97,3	28 286
Muut henkilösivukulut	-140 817	-154 683		-154 683	-145 352	94,0	9 331
Palvelujen ostot	-2 400 752	-2 410 200		-2 410 200	-2 366 144	98,2	44 056
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-252 781	-240 560		-240 560	-290 220	120,6	-49 660
Avustukset	-132 033	-120 000		-120 000	-122 130	101,8	-2 130
Muut toimintakulut	-1 037 105	-1 015 025		-1 015 025	-875 779	86,3	139 246
Toimintakulut yht.	-10 331 103	-10 444 058	0	-10 444 058	-10 177 507	97,4	266 551
Toimintakate	-9 035 140	-9 347 812	0	-9 347 812	-8 900 274	95,2	447 538

KÄYTTÖTALOUSHENNOVVERTAILU - SIVISTYSLAUTAKUNTA

	TP 2024	TA 2025	M 2025	TA+M 2025	TP 2025	Poik.
Toimintatuotot						
- ulkoiset	1 295 963	1 096 245		1 096 246	1 277 234	180 988
- sisäiset	85 358	82 794		82 794	88 715	5 921
Toimintatuotot yht.	1 381 321	1 179 040	0	1 179 040	1 365 949	186 909
Toimintakulut						
- ulkoiset	-10 331 103	-10 444 058		-10 444 058	-10 177 507	266 551
- sisäiset	-902 821	-927 030		-927 030	-929 140	-2 110
Toimintakulut yht.	-11 233 924	-11 371 088	0	-11 371 088	-11 106 648	564 440
Toimintakate	-9 852 603	-10 192 048	0	-10 192 048	-9 740 699	451 349
Poistot ja arvonalentumiset	-92 616	-113 850	0	-113 850	-111 128	2 722

1.3.1. Hallinto

YLEISTIEDOT

Tilivelvollinen: lautakunnan jäsenet, sivistys- ja hyvinvointijohtaja

TOIMINTA-AJATUS

Hallinnon tehtävänä on hoitaa sivistystoimen hallintoa ja näin tukea sivistystoimen eri toimintoja niiden perustehtävässä.

TOIMINNAN SISÄLTÖ

Sivistystoimen hallintohenkilöstö vastaa sivistyslautakunnan kokousasioiden valmistelusta ja päätösten toimeenpanosta, talousarvion valmistelusta ja sen toimeenpanosta, valtionosuuslaskelmista ja tilastoinnista, koulukuljetuksista ja monista henkilöstöhallintoon liittyvistä tehtävistä. Hallinnossa koordinoidaan kunnassa tehtävää terveyden ja hyvinvoinnin edistämistyötä ja kotoutumiseen liittyviä velvoitteita.

TULOSALUEEN TAVOITTEET

Painopiste ja tavoite	Tavoitetaso	Mittari	Toteuma
Kuntalaisten osallistaminen ja aktivoiminen			
Yhdistysiltojen järjestäminen	Yhdistysiltojen järjestäminen 2 x vuodessa: keväällä ja syksyllä. Keväällä kolme samansäältäistä yhdistysiltaa eri kylillä. Syksyllä yhdistysilta, koulutuspainotus.	Iltojen määrä ja osallistujien määrä.	Toteutui. Kevään aikana kolme yhdistysiltaa, joissa yhteensä 22 osallistujaa. Syksyllä yksi yhdistysilta 9 osallistujaa.
Terveiden elintapojen edistäminen			
Laajan hyvinvointikertomuksen ja –suunnitelman laadinta	Laaja hyvinvointikertomus ja suunnitelma hyväksytty valtuustossa.	Hyväksytty/ei hyväksytty.	Hyväksytty 1.9.2025.

TULOSALUEEN SUORITEMÄÄRÄT

Tunnusluku	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TP 2025
nettokustannus €/asukas	74	83	86	86
Koulutoimisto				
oppilaita/opiskelijoita 20.9.	440	441	424	426
nettokustannus €/oppilas	327	450	500	483
Musiikkiopisto				
kunnan oppilaspaikat	53	53	53	53
nettokustannus €/oppilas	2 312	2 544	2 504	2 406

KÄYTTÖTALOUSMENOVERTAILU - HALLINTO

	TP 2024	TA 2025	M 2025	TA+M 2025	TP 2025	Poik.
Toimintatuotot						
- ulkoiset	3 422	3 240		3 240	5 956	2 716
- sisäiset						
Toimintatuotot yht.	3 422	3 240	0	3 240	5 956	2 716
Toimintakulut						
- ulkoiset	-250 529	-244 574		-244 574	-238 086	6 488
- sisäiset	-97 665	-100 064		-100 064	-100 945	-881
Toimintakulut yht.	-348 193	-344 638	0	-344 638	-339 031	5607
Toimintakate	-344 771	-341 398	0	-341 398	-333 075	8 323
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0

1.3.2. Perusopetus

YLEISTIEDOT

Tilivelvollinen: sivistys- ja hyvinvointijohtaja, Maiju Lassilan koulun rehtori

TOIMINTA-AJATUS

Kaikille peruskoulun oppilaille annetaan mahdollisuus oppimiseen, terveeseen kasvuun ja tunnetaitojen kehittämiseen niin, että heillä on peruskoulun päätettyään hyvä yleissivistys sekä opetussuunnitelman mukaiset tiedot ja taidot. Lisäksi kouluissa tuetaan määrätietoisesti terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä. Peruskoulumme vahvistavat oppilaan aktiivisuutta ja mahdollistavat onnistumisen kokemuksia siten, että opetus lisää oppilaan kokemaa oppimisen ja opiskelun merkityksellisyyttä.

TOIMINNAN SISÄLTÖ

Kunnassa on yksi yhtenäiskoulu ja yksi alakoulu. Maiju Lassilan yhtenäiskoulussa on luokat 1-9 ja Tikkalan alakoulussa luokat 1-6.

Jokainen koulu laatii vuosittain oman työsuunnitelmansa, johon kirjataan tarkemmin koulun toiminta kyseisen lukuvuoden aikana. Työsuunnitelma sisältää koulukohtaisia painopistealueita ja erityisteemoja. Kaikkien alakoulujen jatkuvana ja keskeisenä painopistealueena on tapakasvatus ja hyvien tapojen korostaminen.

Perusopetus vastaa aamu- ja iltapäivätoiminnasta. Iltapäivätoimintaa järjestetään lukuvuonna 2025–2026 kunnan omana toimintana Maiju Lassilan koulussa ja Tikkalan koulussa. Aamupäivätoimintaa järjestetään Maiju Lassilan koulussa.

TULOSALUEEN TAVOITTEET

Painopiste ja tavoite	Tavoitetaso	Mittari	Toteuma
Terveet elintavat			
Välkkäritoiminnan käynnistäminen Maiju Lassilan koulussa. Tikkalassa kummivälkät.	Välkkäritoiminnan käynnistäminen Maiju Lassilan koulussa. Tikkalassa kummivälkät.	Toteutui/Ei toteutunut	Toteutui.
Osallisuus ja yhteisöllisyys			
Oppilaiden osallisuuden lisääminen koulussa.	Koulujen oppilashuoltoryhmiin otetaan mukaan oppilaskunnan edustus. Toteutuu kaksi kertaa vuodessa.	Toteutui/Ei toteutunut	Toteutui vain yhden kerran syksyllä 2026.

TULOSALUEEN SUORITEMÄÄRÄT

Tunnusluku	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TP 2025
nettokustannus €/asukas	986	1 201	1 195	1 230
valtionosuus iltapäivätoimintaan	19 725	25 787	25 594	25 802
oppilasmäärä	385	388	373	384
nettokustannus €/oppilas (ulk.)	8 842	11 793	12 745	12 410

KÄYTTÖTALOUSMENOVERTAILU - PERUSOPETUS

	TP 2024	TA 2025	M 2025	TA+M 2025	TP 2025	Poik.
Toimintatuotot						
- ulkoiset	403 714	259 760		259 760	383 426	123 666
- sisäiset						
Toimintatuotot yht.	403 714	259 760	0	259 760	383 426	123 666
Toimintakulut						
- ulkoiset	-4 857 306	-4 994 957		-4 994 957	-4 841 615	153 342
- sisäiset	-299 369	-309 170		-309 170	-307 267	1 903
Toimintakulut yht.	-5 156 674	-5 304 127	0	-5 304 127	-5 148 882	155 245
Toimintakate	-4 752 960	-5 044 367	0	-5 044 367	-4 765 456	278 911
Poistot ja arvonalentumiset	-9 191	-12 000	0	-12 000	-21 952	-9 952

1.3.3. Lukiokoulutus

YLEISTIEDOT

Tilivelvollinen: sivistys- ja hyvinvointijohtaja

TOIMINTA-AJATUS

Lukiomme tarjoaa opiskelijoille laajan yleissivistyksen sekä riittävät tiedolliset ja taidolliset valmiudet jatko-opintoja ja työelämää varten. Opiskelu- ja työympäristönä lukiomme on kehittymismyönteinen ja ilmapiiriltään kannustava. Toimintaamme ohjaa ajatus lukiosta, jonka opiskelijat ovat motivoituneita ja hyvinvoivia ja menestyvät hyvin omalla opintopolullaan. Lukiotyö pohjaa työn kunnioitukseen ja ohjaa oma-aloitteisuuteen. Opiskelijoita kannustetaan ottamaan itselleen sopivia yksilöllisiä tavoitteita, haastamaan ja kehittämään omia oppimistaitojaan ja arvioimaan edistymistään.

TOIMINNAN SISÄLTÖ

Lukio toimii yksisarjaisena. Lukio tarjoaa laadukasta opetusta niin suomalaisille kuin kansainvälisille opiskelijoille. Pienen lukion vahvuutena näemme sen, että voimme tarjota yksilöllistä tukea opintojen ajalle - jokaisen opiskelijan omaa oppimispolkua voidaan rakentaa opiskelijan omat kiinnostuksen aiheet huomioiden. Yhteistyötä tehdään maakunnan lukioden ja erityisesti Kiteen lukion kanssa, esimerkiksi yhteisiä kursseja järjestämällä ja tekemällä hankeyhteistyötä. Myös korkea-asteen kanssa toteutetaan yhteistyötä monipuolisten valinnaiskursseiden muodossa. Lukiokoulutus tarjoaa vahvat tietotaidot ja valmiudet tulevia jatko-opintoja ja työelämää varten.

TULOSALUEEN TAVOITTEET

Painopiste ja tavoite	Tavoitetaso	Mittari	Toteuma
Lasten ja perheiden hyvinvoinnin tukeminen			
Luodaan ja suoritetaan lukiolaisille paikallinen hyvinvointikysely.	Toteutetaan lukiossa hyvinvointikysely lukiolaisille kevätlukukaudella.	Toteutettiin/ei toteutettu.	Toteutui.
Kuntalaisten osallistaminen ja aktivoiminen			
Lukion opiskelijoiden osallisuuden vahvistaminen lukion toiminnan suunnittelussa sekä hyvinvoinnin huomioimisessa.	Uusien osallistavien toimintatapojen käyttöönotto. Vähintään 3 uutta toimintatapaa, joihin lukiolaiset osallistuvat toiminnan suunnittelussa/hyvinvoinnin huomioimisessa.	Toteutui X uutta toimintatapaa.	Toteutui 3 uutta toimintatapaa.

TULOSALUEEN SUORITEMÄÄRÄT

Tunnusluku	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TP 2025
nettokustannus €/asukas	155	167	166	175
opiskelijoita	52	53	51	42
nettokustannus €/oppilas (ulk.)	10 951	12 312	12 957	16 156

KÄYTTÖTALOUSHENOVVERTAILU - LUKIOKOULUTUS

	TP 2024	TA 2025	M 2025	TA+M 2025	TP 2025	Poik.
Toimintatuotot						
- ulkoiset	51 005	15 000		15 000	10 357	-4 643
- sisäiset						
Toimintatuotot yht.	51 005	15 000	0	15 000	10 357	-4 643
Toimintakulut						
- ulkoiset	-684 589	-701 547		-701 547	-664 367	37 180
- sisäiset	-27 099	-28 820		-28 820	-24 535	4 285
Toimintakulut yht.	-711 688	-730 367	0	-730 367	-688 902	41 465
Toimintakate	-660 683	-715 367	0	-715 367	-678 546	36 821
Poistot ja arvonalentumiset	0	-1 000	0	-1 000	0	0

1.3.4. Kansalaisopisto

YLEISTIEDOT

Tilivelvollinen: kirjasto- ja kulttuuritoimenjohtaja

TOIMINTA-AJATUS

Kansalaisopistot vastaavat paikallisiin sivistystarpeisiin ja yhteiskunnallisiin muutoksiin. Ne tarjoavat mahdollisuuden elinikäiselle oppimiselle, joka edistää tasa-arvoa, kehittymistä, hyvinvointia, aktiivista kansalaisuutta ja monikulttuurisuutta. Kansalaisopistossa järjestettävät kurssit tuovat yhteen eri-ikäisiä ihmisiä ja motivoivat heitä huolehtimaan terveydestään ja hyvinvoinnistaan, juuri näitä asioita kunnan hyvinvointisuunnitelmassa painotetaan. Tutkimusten mukaan kansalaisopisto tuottaa opiskelijalle opittujen asioiden lisäksi myös laajempia hyötyjä ja siksi koulutusinvestoinnit palautuvat rahassakin mitattuna moninkertaisina takaisin kuntiin.

TOIMINNAN SISÄLTÖ

Tohmajärven kansalaisopisto järjestää pääasiassa aikuisille suunnattua, tutkintoon johtamatonta koulutusta. Opetus tapahtuu 20 työpisteessä eri puolilla kuntaa. Opetuksen hoitaa n. 35 sivutoimista tuntiopettajaa. Tarjolla on lukuvuosittain noin sata eri kurssia. Kurssien lisäksi kansalaisopisto järjestää yleisöluentoja eri aihealueista.

TULOSALUEEN TAVOITTEET

Painopiste ja tavoite	Tavoitetaso	Mittari	Toteuma
Mielen hyvinvointi			
Harrastustoiminta osaksi arkea -teemapäivä.	Osallistujia vähintään 20 henkilöä.	Osallistujamäärä	Toteutui. Noin 50 osallistujaa.
Osallisuus ja yhteisöllisyys			
Ystävystytään ruoan äärellä -kurssikokeilu. Keskustelua ja yhdessä tekemistä toisiin tutustuen.	Osallistujia vähintään 10 henkilöä.	Osallistujamäärä	Toteutui. 17 osallistujaa.

TULOSALUEEN SUORITEMÄÄRÄT

Tunnusluku	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TP 2025
nettokustannus €/asukas	60	63	64	56
pidetyt kurssit			114	121
valtionosuus	107 974	111 263	98 197	103 207
opiskelijoita keskimäärin	688	673	630	654
opetustuntien lukumäärä	2 573	2 818	2 867	2 705
nettokustannus €/opetustunti	98	91	89	80

KÄYTTÖTALOUSMENOVERTAILU - KANSALAI SOPISTO

	TP 2024	TA 2025	M 2025	TA+M 2025	TP 2025	Poik.
Toimintatuotot						
- ulkoiset	53 708	60 000		60 000	53 123	-6 877
- sisäiset	384				272	272
Toimintatuotot yht.	54 092	60 000	0	60 000	53 395	-6 605
Toimintakulut						
- ulkoiset	-258 916	-230 251		-230 251	-221 721	8 530
- sisäiset	-49 958	-60 900		-60 900	-48 704	12 196
Toimintakulut yht.	-308 874	-291 151	0	-291 151	-270 425	20 726
Toimintakate	-254 782	-231 151	0	-231 151	-217 030	14 121
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0

1.3.5. Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

YLEISTIEDOT

Tilivelvollinen: kirjasto- ja kulttuuritoimenjohtaja

TOIMINTA-AJATUS

Kirjastopalvelut

Kirjasto on kaikille avoin ovi sivistykseen ja hyvinvointiin. Kirjastopalvelut edistävät monipuolista lukutaitoa, yhdenvertaisia mahdollisuuksia tiedon saatavuuteen ja käyttöön, elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen sekä aktiiviseen kansalaisuuteen, demokratiaan ja sananvapauteen. Kirjastoon kaikki ovat tervetulleita.

Kulttuuripalvelut

Kulttuuripalvelut edistävät, tukevat ja järjestävät monipuolista kulttuuritoimintaa kunnan alueella eri kulttuurimuotoja tarjoten. Kulttuuri nähdään tärkeänä sivistyksen ja hyvinvoinnin lähteenä sen lisäessä muun muassa elämänlaatua ja mielenhyvinvointia.

TOIMINNAN SISÄLTÖ

Kirjastopalvelut

Kuntalaisille on tarjolla monipuoliset kokoelmat ja saavutettavat kirjastopalvelut. Omatoimikirjaston avulla palvelut ovat käytettävissä laajemmin aukioloaikojen ulkopuolella. Kirjaston rooli on tukea oppilaiden koulu- ja vapaa-ajalla tapahtuvaa lukemista. Myös aikuisten monilukutaitoa pitää vahvistaa, jotta he pärjäävät entistä enemmän digitalisoituvassa yhteiskunnassa. Vaara-kirjastojen kanssa tehdään yhteistyötä.

Kulttuuripalvelut

Kuntalaiset saavat mahdollisuuden kulttuurin kokemiselle ja tekemiselle erilaisten tilaisuuksien ja tapahtumien muodossa. Koulupäivän aikaan toteutettava Koululaisten kulttuuripolku tarjoaa elämyksiä, kunkin luokka-asteen sisältöjen mukaisesti. Tohmajärvi kuuluu Pohjois-Karjalan lastenkulttuuriverkostoon ja tekee yhteistyötä maakunnan eri kulttuuritoimijoiden kanssa.

TULOSALUEEN TAVOITTEET

Painopiste ja tavoite	Tavoitetaso	Mittari	Toteuma
Osallisuus ja yhteisöllisyys			
Kirjastokaveri-toiminnan aloittaminen. Kirjastokaveri tuo ystävän tai tuttavän samalla kyydillä kirjastoon. Kirjastokaveri voi suositella aineistoa sekä lukea äänen kirjaa tai lehteä.	Osallistujia vähintään 5 henkilöä.	Osallistujamäärä	Ei toteutunut. Yritimme aktiivoida ihmisiä mukaan toimintaan, mutta emme onnistuneet siinä.

Vilkas ja monipuolinen tapahtuma- ja kulttuurielämä			
Taidetyöpajojen järjestäminen. Kuntalaisia alustetaan luovuudelle ja taiteen hyvinvointivaikutusten äärelle.	Osallistujia vähintään 15 henkilöä.	Osallistujamäärä	Yksi työpaja toteutui, siinä 13 osallistujaa.

TULOSALUEEN SUORITEMÄÄRÄT

Tunnusluku	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TP 2025
nettokustannus €/asukas	88	102	104	100
- josta kirjastopalvelut	75	87	91	90
- josta kulttuuripalvelut	13	15	13	10
Kirjastopalvelut, lainausten lukumäärä	52 631	52 742	47 527	51 282
- josta kirjastoauton osuus	7 144	6 313	5 814	6 313
lainauksia/asukas	13,0	12,0	12,0	13,2
fyysiset käynnit	38 644	51 626	54 152	47 679
verkkokäyntejä	27 634	28 941	29 887	32 852
nettokustannus €/lainaus	6	6,7	7,6	6,8
Kulttuuripalvelut, tapahtumien lukumäärä	30	21	18	31

KÄYTTÖTALOUSMENOVERTAILU - KIRJASTO- JA KULTTUURIPALVELUT

	TP 2024	TA 2025	M 2025	TA+M 2025	TP 2025	Poik.
Toimintatuotot						
- ulkoiset	26 660	10 200		10 200	7 150	-3 050
- sisäiset						
Toimintatuotot yht.	26 660	10 200	0	10 200	7 150	-3 050
Toimintakulut						
- ulkoiset	-402 680	-366 212		-366 212	-363 345	2 867
- sisäiset	-35 787	-38 725		-38 725	-32 749	5 976
Toimintakulut yht.	-438 467	-404 937	0	-404 937	-396 095	8 842
Toimintakate	-411 807	-394 737	0	-394 737	-388 944	5 793
Poistot ja arvonalentumiset	-3 163	-3 150	0	-3 150	-3 159	-9

1.3.6. Liikunta- ja nuorisopalvelut

YLEISTIEDOT

Tilivelvollinen: sivistys- ja hyvinvointijohtaja

TOIMINTA-AJATUS

Liikuntatoimi

Liikuntapalvelut luovat edellytyksiä kaikkien kuntalaisten liikunnan harrastamiseen tarjoamalla liikunta- ja virkistyspaikkoja ja vastaamalla niiden kunnossapidosta, järjestämällä liikuntaa, tukemalla liikunnallista seura- tai yhdistystoimintaa ja kehittämällä paikallista ja alueellista yhteistyötä eri toimialojen kesken.

Nuorisotoimi

Nuorisopalvelut tarjoavat ja luo edellytyksiä lasten ja nuorten kasvua, elämänhallintaa ja kansalaisvalmiuksia tukevalle vapaa-ajantoiminnalle sekä parantavat lasten ja nuorten elinoloja. Nuorisopalvelut turvaavat lasten- ja nuorten äänen kuulumisen kunnan päätöksen teossa.

TOIMINNAN SISÄLTÖ

Nuoriso- ja liikuntapalvelujen toiminnoista vastaavat liikunnanohjaaja, nuoriso-ohjaaja, liikuntapaikkahoitaja sekä vapaa-aikakoordinaattori. Toimintoja järjestetään yhteistyössä eri järjestöjen ja yhteisöjen kanssa oman kunnan lisäksi seutu- ja maakunnallisesti.

Kunnan nuorisotyöhön ja etsivään nuorisotyöhön kuuluvat nuorten kasvatuksellinen ohjaus, toimintatilat ja harrastusmahdollisuudet, tieto- ja neuvontapalvelut. Nuorisotyössä painotetaan terveiden elintapojen edistämistä. Liikunnallinen, kulttuurinen, kansainvälinen ja monikulttuurinen nuorisotoiminta, nuorten ympäristökasvatus sekä muut paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin sopivat toimintamuodot tukevat lasten ja nuorten hyvinvointia. Etsivän nuorisotyön kohderyhmä on alle 29-vuotiaat. Nuorille tarjotaan varhaista tukea ja ohjausta muun tuen piiriin. Tavoitteena on nuoren kasvun tukeminen ja osallisuuden vahvistaminen koulutuksessa tai työelämässä. Lisäksi tehtävänä on tuoda esille nuorten ääni palveluvajeista tai tukiverkostojen rakoja, joista nuoret voivat pudota.

Liikuntapalvelut vastaavat ulko- ja sisäliikuntapaikkojen kunnossapidosta. Palveluja ostetaan kunnan tekniseltä toimelta ja ulkoisilta tuottajilta mm. kumppanuussopimuksilla. Liikuntapalvelut kehittävät ja järjestävät terveysliikuntamahdollisuuksia sekä toiminnallaan ennaltaehkäisevät kuntalaisten liikkumattomuudesta aiheutuvia haittoja.

TULOSALUEEN TAVOITTEET

Painopiste ja tavoite	Tavoitetaso	Mittari	Toteuma
Terveiden elintapojen edistäminen			
Elintapaohjaus: kohderyhmänä varhaiskasvatuksen työntekijät ja kohdennetusti muut yksilöasiakkaat	Vähintään kymmenen uutta elintapaohjausta vuoden aikana.	Elintapaohjaukseen osallistuneiden määrä vuoden aikana.	Toteutui. Osallistuneiden määrä 17 henkilöä.

Osallisuus ja yhteisöllisyys			
Nuorisovaltuuston yhteiskunnallisen vaikuttamisen ymmärtämisen ja tietoisuuden lisääminen	Koulutamme nuorisovaltuuston jäsenet paikallisen ja maakunnallisen vaikuttamisen teemalla.	Koulutus toteutui / ei toteutunut	Koulutus toteutui
Lasten ja perheiden hyvinvoinnin tukeminen			
Nuorisotyön toteutuksen kehittäminen kouluympäristössä. Koulu- nuorisotyö nuorten hyvinvoinnin tukena.	Nuoriso-ohjaaja on tuke- massa nuorten osallisuutta, auttamassa nuorten äänen ja mielipiteiden esille tuloa kouluarjessa. Nuoriso-ohjaaja on tavoitettavissa yläkoululaisille ja lukiolaisille kerran viikossa koululla pitkällä välitunnilla.	Nuoriso-ohjaajan läsnäoloker- rat koululla lukuvuoden ai- kana kerta/viikossa (max. ke- vät 2025 - 20 kertaa ja syksy 2025 - 19 kertaa)	Toteutui. Kevät 2025: 17 kertaa Syksy 2025: 21 kertaa

TULOSALUEEN SUORITEMÄÄRÄT

Tunnusluku	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TP 2025
Liikunta ja ulkoilu				
nettokustannus €/asukas	89	110	107	97
myönneetyt avustukset €	5 199	6 334	7 550	5 465
myönneetyt avustukset €/asukas	1,25	1,52	1,90	1,41
Kuntosalikorttien varaukset (kävijätilastot Juliuksesta, kestoltaan 1 vrk - 1 v)			551	652
Nuorisotoimi				
nettokustannus €/asukas	32	37	21	32
tapahtumia, retkiä, lkm	11	16	13	14

KÄYTTÖTALOUSHMENOVERTAILU - LIIKUNTA- JA NUORISOPALVELUT

	TP 2024	TA 2025	M 2025	TA+M 2025	TP 2025	Poik.
Toimintatuotot						
- ulkoiset	79 778	73 000		73 000	164 266	91 266
- sisäiset	4 895				6 567	6 567
Toimintatuotot yht.	84 674	73 000	0	73 000	170 833	97 833
Toimintakulut						
- ulkoiset	-463 620	-436 472		-436 472	-499 457	-62 985
- sisäiset	-167 676	-183 321		-183 321	-171 598	11 723
Toimintakulut yht.	-631 296	-619 793	0	-619 793	-671 055	-51 262
Toimintakate	-546 622	-546 793	0	-546 793	-500 222	46 571
Poistot ja arvonalentumiset	-80 261	-97 700	0	-97 700	-86 016	11 684

1.3.7. Varhaiskasvatus

YLEISTIEDOT

Tilivelvollinen: varhaiskasvatuksen päällikkö

TOIMINTA-AJATUS

Varhaiskasvatus tarjoaa monipuolisia varhaiskasvatuspalveluita lapsiperheille ja vastaa lasten varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja erityisvarhaiskasvatuksen tarpeisiin sekä tukee perheitä kasvatustehtävässä ja vanhemmuudessa. Varhaiskasvatuksen kysyntään vaikuttavat perheiden yksilöllinen palvelutarve ja elämäntilanne, subjektiivinen päivähoito-oikeus, lastensuojelun ja erityisvarhaiskasvatuksen tarve sekä mahdollinen maahanmuutto. Varhaiskasvatuksen henkilöstöresurssit mitoitetaan lain määräämällä tavalla.

TOIMINNAN SISÄLTÖ

Varhaiskasvatusta tarjotaan Käenpesän ja Tikkanan päiväkodissa, ryhmäperhepäiväkotit Keijukassa, Kemien esiopetuksessa sekä perhepäivähoitajien omissa kodeissa. Vuorohoitoa tarjotaan ryhmäperhepäiväkotit Keijukassa. Varhaiskasvatusta ohjaavana asiakirjana on Tohmajärven kunnan varhaiskasvatussuunnitelma. Varhaiskasvatuksen toiminnan keskiössä on pedagogisesti painottuva opetus, kasvatusta ja hoito. Kunnalla on velvollisuus järjestää esiopetusta kaikille 6-vuotiaille lapsille. Esiopetus on perheille maksutonta ja lapsen osallistuminen on velvoittavaa. Esiopetusta tarjotaan Sivistyskeskus Ahjossa Kemien esiopetusryhmissä sekä Tikkanan päiväkodissa. Kunta järjestää ilmaisen kuljetuksen, jos matka esiopetukseen on vähintään kolme kilometriä. Esiopetuksessa noudatetaan Tohmajärven kunnan esiopetussuunnitelmaa. Tavoitteena on, että lapset omaksuvat esiopetuksen aikana perusopetukseen vaadittavat perustaidot ja -tiedot. Esiopetusta on noin 19 tuntia viikossa ja vähintään 700 tuntia lukuvuodessa. Esiopetukseen osallistuu 29 lasta ja varhaiskasvatukseen 75 lasta (raportti 10/2025). Kansaneläkelaitos myöntää lasten kotihoidontuen ja yksityisen hoidon tuen, jotka maksetaan varhaiskasvatuksen tulosalueen määrärahoista.

TULOSALUEEN TAVOITTEET

Painopiste ja tavoite	Tavoitetaso	Mittari	Toteuma
Lasten ja perheiden hyvinvoinnin tukeminen			
Hyvinvointineuvola, yhteistyö hyvinvointialueen kanssa.	Moniammatillisen hyvinvointineuvolan kokoukset säännöllisesti 1,5kk välein.	Toteutui/ei toteutunut, kokouksia x kertaa.	Toteutui. Kokouksia 7 kertaa.
Terveiden elintapojen edistäminen			
Lasten luontoliikunnan lisääminen varhaiskasvatustyksikoissa.	Luontoon suuntautuvia retkiä tehdään toimintayksikoissa vähintään 2x kuukaudessa.	Toteutui/ ei toteutunut, x kertaa kuukaudessa.	Toteutui. Kaikissa toimintayksikoissa luontoon suuntautuvia retkiä tehtiin vähintään 2 kertaa kuukaudessa.

TULOSALUEEN SUORITEMÄÄRÄT

Tunnusluku	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TP 2025
nettokustannus €/asukas	467	497	497	449
lasten kotihoidontuki, 1 000 €	139	114	114	108
lapsia keskimäärin kotihoidontuen piirissä		45	38	27
hoidettavia lapsia 31.12.	124	144	108	104
- josta esiopetuksessa	51	66	22	29
esiopetusryhmien lukumäärä	4	4	2	3
esiopetustuntien määrä	2 800	2 800	1 400	2100

KÄYTTÖTALOUSHENOVERTAILU - VARHAISKASVATUS

	TP 2024	TA 2025	M 2025	TA+M 2025	TP 2025	Poik.
Toimintatuotot						
- ulkoiset	92 928	75 180		75 180	57 715	-17 465
- sisäiset						
Toimintatuotot yht.	92 928	75 180	0	75 180	57 715	-17 465
Toimintakulut						
- ulkoiset	-1 886 618	-1 905 190		-1 905 190	-1 797 455	107 735
- sisäiset	-182 409	-166 025		-166 025	-192 679	-26 654
Toimintakulut yht.	-2 069 027	-2 071 215	0	-2 071 215	-1 990 133	81 082
Toimintakate	-1 976 099	-1 996 035	0	-1 996 035	-1 739 740	90 270
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0

1.3.8. Keski-Karjalan Musiikkiopisto

YLEISTIEDOT

Tilivelvollinen: musiikkiopiston rehtori, apulaisrehtori

TOIMINTA-AJATUS

Musiikkiopisto on taideoppilaitos, joka järjestää taiteen perusopetuksesta annetun lain (633/1998) mukaista tanssin sekä musiikin laajan oppimäärän opetusta. Opetuksessa noudatetaan valtakunnallisia opetussuunnitelman perusteita (Opetushallitus v. 2017), pois lukien avoin opetus, jonka tuottamiseen valtionosuutta ei voi käyttää. Opetus on kaikilla tasoilla tavoitteellista ja sillä tuetaan oppilaan kokonaisvaltaista kehitystä yksilönä ja ryhmän jäsenenä.

TOIMINNAN SISÄLTÖ

Musiikkiopisto järjestää ja tuottaa laadukasta musiikin ja tanssin tavoitteellista opetustoimintaa pääasiassa sopimuskuntien lapsille ja nuorille, sekä vapaiden paikkojen puitteissa aikuisille. Erikoistumisalueita ovat taidemusiikki, bändi-/yhtyeopetus, pop/rock/jazz-musiikkiopetus, kansanmusiikki ja tanssin opetus.

Musiikkiopisto järjestää eri tilaisuuksiin ohjelmalvelua ja erilaista konserttitoimintaa seitsemällä eri paikkakunnalla. Oppilaitos tekee tiivistä yhteistyötä varhaiskasvatuksen, koulun perusopetuksen, lukio-koulutuksen, sosiaalitoimen, neuvolapalveluiden, ikäihmisten palveluiden, seurakunnan sekä alueella toimivien eri yhdistysten kanssa.

Oppilaitoksen yhteistoimintaa ohjaavan perussopimuksen päivitystyö jatkuu edelleen vuonna 2026. Kunnanhallitus päätti päivitystyön jatkamisesta uuden työryhmän toimesta. Musiikkiopiston avoimet työpaiikat keräsivät aikaisempia vuosia suuremmat hakijamäärät. Kantele-hanke päätettiin syyskuun loppuun, ja toimintaa jatketaan osana normaalia opetustoimintaa. Musiikkiopisto käynnisti yhteistyön paikallisen vastaanottokeskuksen kanssa päättyen vuodenvaihteeseen, sekä musiikki- ja taideryhmän erityistarpeisille henkilöille. Yhteistyö ranskalaisveitsiläinen säätien kanssa laajeni toisen opetusryhmän käynnistymiseen yhdessä päiväkodissa elokuussa. Rehtori kävi taiteen perusopetuksen lakiuudistukseen liittyen vuoden aikana kahdesti eduskunnassa kutsuttuna asiantuntijana, ja kerran opetus- ja kulttuuriministeriössä.

Musiikkiopisto toteutti oppilaskyselyn solistisille 450 oppilaalle keväällä 2025. Opetussuunnitelmien liitteitä päivitettiin, ja opettajille tarjottiin kohdennettuja tukitoimia työhyvinvoinnin edistämiseen. Työturvallisuus nostettiin erityisteemaksi henkilöstön kokoontumispäivien aiheissa, ja pelastussuunnitelmat päivitettiin sekä laadittiin uusi yksintyöskentelyohje. Tanssinopetustarjonnassa oli tilapäinen keskeytys vuonna 2025. Musiikkiopistolle myönnettiin LähiTapiola Idän myöntämä 5.000 euron toiminta-avustus. Oppilasmäärän muutos johtuu erityisesti tanssinopetuksen tilapäisestä keskeytyksestä; hakijamäärät solistiseen opetukseen puolestaan kasvoi syksyllä 2025 kaikenikäisten kuntalaisten toimesta.

TULOSALUEEN TAVOITTEET

Painopiste ja tavoite	Tavoitetaso	Mittari	Toteuma
Lasten ja perheiden hyvinvoinnin tukeminen			
Perussopimuksen päivittäminen ja käyttöön-otto	Uutta sopimusta päästään soveltamaan elokuusta 2025 alkaen.	Sopimus on päivitetty ja soveltaminen käynnistyy elokuusta 2025 alkaen (kyllä/ei)	Ei toteutunut. Kunnanhallitus päätti päivitustyön jatkamisesta uuden työryhmän toimesta.
Työpaikkojen ja yritysten määrän kasvu			
Avoimet työpaikat täytetään talousarvion puitteissa viipymättä heti työvoimatarpeen ilmetessä.	Työnantajamielikuvaa pyritään kehittämään siten, että avoimet työpaikat saadaan täytetyksi pätevällä henkilöstöllä mahdollisimman helposti. Tavoitetaso: Tavoitteena on, että keskimääräinen hakijamäärä avointa työtehtävää kohtaan ylittää vuoden 2024 tason.	Keskimääräinen hakijamäärä/avoin työpaikka.	Tavoite toteutunut. Keskimääräinen hakijamäärä oli 3,8 hakijaa/avoin työpaikka (49 hakijaa/13 avointa työpaikkaa) Vuoden 2024 taso oli 2,5 hakijaa/avoin työpaikka
Houkutteleva ja viihtyisä asuin-, palvelu- ja elinympäristö			
Musiikkiopisto tuottaa jokaiseen toimintakuntaansa vuosittain tapahtumia ja konsertteja ja mahdollisuuksien mukaan tekee yhteistyötä koulujen ja päiväkotien kanssa.	Jokaiseen toimintakuntaan toteutetaan erilaisia räätälöityjä kulttuuritapahtumia. Tavoitetaso: Toteutetaan vuoden aikana 2 tapahtumaa/toimintapaikkakunta.	Toteutettujen tapahtumien lukumäärä/toimintakunta.	Tavoite toteutunut. Toteutuneet tapahtumat kunnittain: Heinävesi 3, Kitee 20, Liperi 16, Outokumpu 12, Polvijärvi 3, Rääkkylä 4, Tohmajärvi 14

TULOSALUEEN SUORITEMÄÄRÄT

Tunnusluku	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TP 2025
Valtionosuus	847 025	881 000	901 300	925 008
Oppilaspaikat:	323	322,5	318	318
Heinävesi	13	13	13	13
Kitee	90	90	90	90
Liperi	57	57	57	57
Outokumpu	35	35	35	35
Polvijärvi	40	40	40	40
Rääkkylä	35	34,5	30	30
Tohmajärvi	53	53	53	53
Henkilöstö, josta	48	47	43	43
viranhaltijaopettajat	16	16	13,4	15,2
tuntiopettajat	27	26	26	24
hallinto henkilöstö	5	5	3,6	3,8
Oppilaat 20.9.	631	628	606	582

KÄYTTÖTALOUSHENNOVERTAILU – KESKI-KARJALAN MUSIIKKIOPISTO

	TP 2024	TA 2025	M 2025	TA+M 2025	TP 2025	Poik.
Toimintatuotot						
- ulkoiset	584 747	599 866		599 866	595 241	-4 625
- sisäiset	80 076	82 794		82 794	81 876	-918
Toimintatuotot yht.	664 823	682 660	0	682 660	677 116	-5 544
Toimintakulut						
- ulkoiset	-1 527 275	-1 564 855		-1 564 855	-1 551 461	13 394
- sisäiset	-42 857	-40 005		-40 005	-50 663	-10 658
Toimintakulut yht.	-1 570 133	-1 604 860	0	-1 604 860	-1 602 124	2 736
Toimintakate	-905 310	-922 200	0	-922 200	-925 008	-2 808
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0

2. HYVINVOINTI JA TERVEYS

Kuntalain mukaan kuntien tulee pyrkiä edistämään asukkaiden hyvinvointia. Kuntalaisilla, jotka voivat hyvin ja ovat terveitä, on tärkeä rooli kunnan elinvoiman ja kestäväen talouden tukemisessa. Kunnan päätöksenteossa ja toiminnassa on tärkeää kohdistaa erityistä huomiota eriarvoisuuden vähentämiseen ja syrjäytymisen estämiseen sekä kestäväen hyvinvoinnin edistämiseen. Varhainen tuki ja ennaltaehkäisevä toiminta tukevat parhaiten kuntalaisten fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia.

Tohmajärven hyvinvointi- ja terveyden edistämistyötä ohjaa tieto asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden tilanteesta. Tässä osiossa on kuvattu tohmajärveläisten hyvinvoinnin ja terveyden tilannetta viimeisimmän saatavilla olevan tiedon mukaan hyödyntäen valtakunnallisia tilastolähteitä.

VÄESTÖN HYVINVOINNIN TILA VUONNA 2025

Vuonna 2025 Tohmajärven kunnassa jatketaan määrätietoista hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä aiempien vuosien linjausten mukaisesti. Hyvinvointityötä ohjasi edelleen kunnan laaja hyvinvointikertomus vuosille 2022–2025 sekä vuoden 2025 aikana valmistunut uusi hyvinvointikertomus ja -suunnitelma vuosille 2025–2029. Laajahyvinvointisuunnitelma hyväksyttiin sivistyslautakunnassa 23.6.2025 53, kunnanhallituksessa 18.8.2025 173 ja kunnanvaltuustossa 1.9.2025 68. Uudessa laajassa hyvinvointisuunnitelmassa on Pohjois-Karjalan yhteiset kolme painopistettä 1. hyvinvointi ja toimintakykyiset asukkaat, 2. osallisuus ja yhteisöllisyys sekä 3. turvallinen arki ja ympäristö.

Kunnassa toimii HYTE-ryhmä, joka koordinoi hyvinvointityön etenemistä ja tukee poikkihallinnollista yhteistyötä palvelualueiden välillä. Hyvinvointiin liittyviä tavoitteita ja toimenpiteitä sisällytetään vuosittain kunnan talousarvion toiminnallisiin tavoitteisiin. Vuosittainen raportti tehdään tilinpäätökseen.

Hyvinvoinnin seuranta tehdään valtakunnallisten ja alueellisten indikaattorien avulla. Vertailutietoa kerätään aiempien vuosien kehityksestä, verrokkikunnista (Rääkkylä, Polvijärvi, Kitee) sekä maakunnallisesta tilannekuvasta Pohjois-Karjalassa. Indikaattoreiden avulla voidaan tulkita, mihin suuntaan kuntalaisten hyvinvointi on kehittymässä eri ikäryhmissä.

Kunnan päätöselimien päätöksiä kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä

Sivistyslautakunta

- koulunuorisotyön kehittämisestä 23.6.2025 § 59
- yhdistysavustuksien myöntäminen 23.6.2025 § 48
- liikunnan avustuksien myöntäminen 23.6.2025 § 49 ja 16.12.2025 § 98
- kuntosalien aukiolojen laajentaminen 16.12.2025 § 99
- kouluterveyskyselyn tulosten esilletuonti sivistyslautakunnalle 16.12.2025 § 101

Ympäristölautakunta

- yksityisteiden avustuksen myöntäminen viranhaltijapäätöksellä 28.1.2025 § 13
- katu- ja tiealueiden kunnossapidon päätökset 16.9.2025 § 103

Kunnanvaltuusto

- ilmastosuunnitelma hyväksyttiin 24.2.2025 § 6
- laaja hyvinvointisuunnitelma 2025-2029 1.9.2025 § 68

Tohmajärven kunta osallistui useisiin hankkeisiin, joiden avulla vahvistetaan kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Tällaisia ovat esimerkiksi Voimaa Vanhuuteen -ohjelma, Vipinää varhaiskasvatukseen hanke,

pyörämatkailureitistön kehittämishanke, harrastamisen Suomen mallin kerhotoiminta ja useat muut hankkeet.

Toteutuneet hyte-tavoitteet/toimenpiteet vuonna 2025

Merkittävimmät toteutuneet toimenpiteet:

- HYTE-työryhmä kokoontui säännöllisesti
- Ennalta ehkäisevä päihdetyö Keski-Karjalassa mukana olo (Pakka-toimintamalli)
- Ennalta ehkäisevä päihdetyö Pohjois-Karjalan verkostoon osallistuminen sekä EPT-osio kehityskeskusteluissa
- Tohmajärvi osallistui seutukunnan kysyntätyöryhmään v. 2025
- Tohmajärvellä on yhteinen maahanmuuttokoordinaattori Kiteen kanssa
- Harrastamisen Suomen mallin kerhotoiminta
- Varhaiskasvatuksen Vipinää varpaille -hanke
- Ikäihmisten digineuvonta kunnan järjestämänä
- Liikenneturvallisuuustyöryhmä
- Puhtaan- ja jäteveden verkostosaneeraukset, joilla turvataan häiriötön vedenjakelu ja -käsittely.
- Henkkarit kaikille -kampanja, jolla vahvistettiin kuntalaisten digiosallisuutta

Vuonna 2026 on tarkoitus toteuttaa hyvinvointi ja terveyden edistämisen työtä hyvinvointisuunnitelman mukaan. Tarkemmat toimenpiteet ovat osana talousarvion toiminnallisia tavoitteita.

Indikaattorien osoittama hyvinvointi

Vertailutietoa nykytilanteeseen haetaan aiempien vuosien tilanteesta sekä verrokkikuntien Rääkkylä, Polvijärvi ja Kitee sekä maakunnallisesti Pohjois-Karjalasta ja koko Suomen osalta. Tilastojen avulla voidaan muodostaa tulkintoja, mihin suuntaan hyvinvoinnin suhteen ollaan menossa. Alla olevassa tekstissä vertailukohdat on poimittu yleisen tiedon ja poikkeaman suuruuden vuoksi.

Yleistä

Tohmajärven väkiluku Facta-henkilötietorekisterin mukaan oli vuoden 2025 lopussa 3 866 asukasta, ja väestökehityksen ennakoitaan jatkavan hienoista laskua tulevina vuosina. Osa tilastotiedoista on vuoden 2024 lopusta, sillä vuoden 2025 tilastot eivät ole vielä saatavilla. Ikärakenteessa korostuu vahva ikääntyneiden osuus: alle 17-vuotiaita on noin 15,1 %, työikäisiä (18–64 v.) 47,7 % ja yli 65-vuotiaita 37,2 %. Tohmajärven väestöllinen huoltosuhde on 98,5 mikä on korkeampi kuin Pohjois-Karjalan keskiarvo (71,9), ja kertoo palvelutarpeiden kasautumisesta työikäisen väestön pienennyttyä suhteessa huollettaviin.

Lapset, nuoret ja lapsiperheet

Alle 16-vuotiaiden osuus Tohmajärven väestöstä oli vuoden 2025 lopussa noin 13,2 %. Lasten ja nuorten osuus väestöstä on suhteessa asukaslukuun hieman pienentynyt vuodesta 2020 (14 %), kuten perheiden lukumäärä on vähentynyt (n=1194 vs. n=1092). Toimeentulotukea saaneiden lapsiperheiden osuus lapsiperheistä on hieman kasvanut edelliseen vuoteen nähden 8,9 %, kun vuonna 2023 toimeentulotukea lapsiperheistä sai 8,3 %. Varhaiskasvatukseen osallistuneiden 0–5-vuotiaiden tohmajärveläisten osuus 2024 oli 60 %, joka on pienentynyt vuodesta 2020, jolloin osuus oli 74 %.

Lasten ja nuorten hyvinvointia seurataan muun muassa kouluterveyskyselyn sekä Sotkanetistä. Seuraavassa tarkasteltu tietoja vuosilta 2020–2025. Tilastoja ei välttämättä ole vuosittain, sillä kouluterveyskysely toteutetaan kahden vuoden välein, viimeisin vuodelta 2025. Tohmajärven 4. ja 5. luokkalaisista 81 % ilmoitti olevansa tyytyväinen elämäänsä, ja tulos on pysynyt ennallaan. Yläkoululaisista 8. ja 9. luokkalaisista vastaava osuus oli 66 %. Tulos on hieman parempi, kuin vuonna 2021, jolloin 57 % ilmoitti olevansa tyytyväinen elämäänsä. Itsensä yksinäiseksi tunsivat 8. ja 9. luokkalaisista 16 %, joka on laskenut vuoden 2021 25 %:sta. Selkeästi myös kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus on laskenut vuodesta 2021.

4. ja 5. luokkalaisista 9 % kertoo tulleen kiusatuksi vähintään kerran viikossa. Määrä on pysynyt melko samana vuoteen 2021 verrattuna. Vastaavasti 8. ja 9. luokkalaisten koulukiusattuna oleminen viikoittain on 10 %, joka vastaavasti on noussut vähän 2021 vuoden 9 %:sta. 8. ja 9. luokkalaisten tosi humalaan vähintään kerran kuukaudessa juovien määrä on pysynyt ennallaan, noin 12 %, samoin viikoittain alkoholia käyttävien määrän ollessa 9 %.

Nikotiinituotteiden käyttö on selkeästi korkeampi kuin keskimäärin Pohjois-Karjalassa. Tohmajärveläisistä 8. ja 9. luokkalaisista nikotiinituotteita käyttää päivittäin reilu viidennes, kun Pohjois-Karjalassa luku on 10 prosenttia.

Nuoret aikuiset ja työikäiset

Työllisyysaste Tohmajärvellä oli vuoden 2025 joulukuussa 81,8 %. Pitkäaikaistyöttömien osuus kaikista työttömistä oli vuonna 2024 noin 36 %, joka on kasvanut vuoden takaiseen noin 3 %. Koulutuksen ulkopuolelle jääneiden 17–24-vuotiaiden osuus on kasvanut hieman ollen vähän yli 12 %, kun Pohjois-Karjalassa noin 7 % jää keskimäärin koulutuksen ulkopuolelle. Nuorisotyöttömien osuus 18–24-vuotiaiden työvoimasta on 21 %, kun Pohjois-Karjalassa osuus on 17,6 %. Lastensuojelun avohuollossa olevien 18–24-vuotiaiden osuus on jatkanut nousua ollen 6,2 % saman ikäisestä väestöstä. Tohmajärvellä perustoimeentulotukea on saanut noin 15 % 18–24-vuotiaista, joka on hieman enemmän kuin Pohjois-Karjalassa keskimäärin.

24–64-vuotiaiden perustoimeentulotukea saaneiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä on hieman noussut vuodesta 2021 (5,8 %) vuoteen 2024 (6,1 %). Tohmajärveläiset saivat siis hieman vähemmän perustoimeentulotukea kuin Pohjois-Karjalassa keskimäärin, sillä vuonna 2004 maakunnan lukema oli 7,5 %. Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneiden osuus 25–64-vuotiaista on lisääntynyt vuosina 2021–2024 (24 %, 30,6 %), mutta kehitys on ollut samansuuntainen muuallakin ja Pohjois-Karjalan keskiarvo on 33,9 %.

Ikäihmiset

Kansallinen linjaus on, että ikäihmiset voisivat asua omissa kodissa mahdollisimman pitkään. Tohmajärvellä kotona asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus on pysynyt samana 2021–2024 ollen 91 % vastaavan ikäisestä väestöstä. Säännöllisiä kotihoidon palveluja saa tästä ikäryhmästä noin joka viides, mikä on hieman enemmän kuin Pohjois-Karjalassa keskimäärin. Yksinasuvia 75 vuotta täyttäneitä tohmajärveläisiä on noin 48 % ikäryhmästä. Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitokaksot 65 vuotta täyttäneillä oli vuonna 2024 ollen 426 / 10000 asukasta kohden. Syynä on erittäin vaikea ja liukas ajanjakso talvella 2024, mikä nostaa määrät yli Pohjois-Karjalan keskiarvon. Tätä uudempia tilastotietoja ei vielä tilastolähteissä ole.

Johtopäätökset

Vuosi 2025 oli Tohmajärvellä hyvinvoinnin näkökulmasta monella tapaa tasapainoinen ja toimenpiteitä tehtiin laaja-alaisesti. Väestörakenteen muutokset sekä taloudelliset reunaehdot loivat paineita kunnan toiminnalle, mutta samaan aikaan yhteistyö eri toimijoiden kesken vahvistui. Kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen jatkui suunnitelmallisesti, ja erityistä huomiota kiinnitettiin ennaltaehkäisevään työhön, matalan kynnyksen palveluihin ja kuntalaisten arjen sujuvuuteen.

Yhteenvetona voidaan todeta, että Tohmajärven hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työ oli vuonna 2025 määrätietoista ja onnistunutta. Jatkossa on tärkeää jatkaa pitkäjänteistä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä, vahvistaa arjen tukipalveluita ja varmistaa, että jokaisella kuntalaisella on mahdollisuus turvalliseen, terveelliseen ja mielekkääseen elämään Tohmajärvellä.